

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI
SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI
INSON RESURLARI VA MAHALLA
TARAQQIYOTINI BOSHQARISH

Ro'yxatga olindi:

№ BD-

60410100

2024-yil

12-10

"TASDIQLAYMAN"

SamDU rektori:

R.I.Xalmuradov

2024-yil " " "

"IQTISODIY XAVFSIZLIK"

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410100 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar
IQX1505	2026-2027	V	5
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari	
Majburiy	O'zbek	6	
1.	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Umumiy (soat)
		64	150
	IQTISODIY XAVFSIZLIK		

Fanning maqsadi (FM)	I. FANNING MAZMUNI
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad – davlat, jamiyat va shaxsning muhim xayotiy manfaatlarini tan olgan holda mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari bo'yicha nazariy va amaliy bilimlar berish. Fanning vazifasi – milliy xavfsizlik asoslari va ustuvorliklarini tushuntirish, iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashning asosiy yo'nalishlari va yo'llarini ko'rsatib berish bo'yicha malaka va ko'nikmalarini talabalarda shakllantirishdan iboratdir.

Fan mazmuni	
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	“Iqtisodiy xavfsizlik” faniga kirish, iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati va tarkibiy elementlari Iqtisodiy xavfsizlik fanining predmeti va vazifalari. Iqtisodiy xavfsizlik” fanining maqsadi va vazifalari hamda iqtisodiy fanlar tizimida tutgan o'ri. Iqtisodiy xavfsizlikning iqtisodiy mohiyati va ahamiyati. “Xavfsizlik”, “Milliy xavfsizlik”, “Iqtisodiy xavfsizlik” tushunchalarining talqini. Iqtisodiy xavfsizlikning tarkibiy elementlari. Mamlakat iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishda iqtisodiy xavfsizlikning roli. “Rivojlanish”, “barqarorlik”, “xavfsizlik tushunchalari” va ularning o'zaro bog'liqligi.
M2	Iqtisodiy xavfsizlik shakllari va asosiy ko'rsatkichlar Iqtisodiy xavfsizlikning namoyon bo'lish shakllari. Shaxsning iqtisodiy xavfsizligi. Korxonaning iqtisodiy xavfsizligi. Davlatning iqtisodiy xavfsizligi. Xo'jalik faoliyati sohalarida yuzaga keladigan iqtisodiy xavfsizlik turlari. Iqtisodiy xavfsizlik ko'rsatkichlari. Umumiy milliy iqtisodiy darajadagi ko'rsatkichlar. Hududiy darajadagi ko'rsatkichlar.

	Iqtisodiy xavfsizlikning quyi tahlilkali chegaralari.
M3	Iqtisodiy xavfsizlikka tahdidlar Iqtisodiy manfaatlar va tahdidlar. Iqtisodiy xavfsizlikka ichki tahdidlar. Iqtisodiy xavfsizlikka tashqi tahdidlar. Iqtisodiy o'sish. To'liq bandlik. Iqtisodiy samaradorlik. Iqtisodiy erkinlik. Daromadlarning oqilona taqsimlanishi. Savdo balansi. Iqtisodiy tizimning davriy rivojlanish qonuniyatlariga bog'liq tahdid omillari. Davriy rivojlanish qonuniyatlariga bog'liq bo'lmagan omillar.
M4	Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash mexanizmi Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashning maqsadi. Iqtisodiy xavfsizlikning institutsional sharoitlarining yaratilishi. Iqtisodiy xavfsizlik konsepsiyasi. Davlatning iqtisodiy strategiyasi. Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda davlatning tartibga soluvchilik vazifalari. Iqtisodiy xavfsizlik sohasida qo'llanuvchi siyosiy vositalar. Mamlakat iqtisodiy xavfsizligini tashqi iqtisodiy mexanizmi. Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda davlatning asosiy vazifalari. O'zbekistonda iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari.
M5	Shaxs iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash muammolari Shaxsning erkinliklari va iqtisodiy mustaqilligi. Shaxsning hayotiy muhim manfaatlari va uning xavfsizligiga tahdidlar. Shaxsning ijtimoiy-iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash yo'llari va vositalari. Bozor munosabatlari sharoitida insonning imkoniyatlari. Iqtisodiy sohadagi inson shaxsiga nisbatan tajovuz. Aholining mehnat va tadbirkorlik faolligi. Mehnat unumdorligi va ishlab chiqarish samaradorligining o'sishi. Mehnatga layoqatli aholining ish bilan bandligining oshishi va ishsizlikning kamayishi. Kambag'alilik va qashshoqlikning kamayishi.
M6	Aholi turmush darajasi iqtisodiy xavfsizlikning ijtimoiy indikatorlari sifatida Ijtimoiy manfaatlar va aholini ijtimoiy muhofaza qilish masalalari. Respublikamizdagi aholining turmush darajasi holati. Aholining turmush darajasini oshirish mexanizmi. Respublika aholisini ijtimoiy muhofaza qilish. Aholining iste'mol xarajatlari. Respublikada daromadlar tarkibi. Mamlakatda ijtimoiy va iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash masalalari.
M7	Korxona (firma)ning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash Korxonaning iqtisodiy manfaatlari va faoliyati qoidalari. Korxonaning iqtisodiy xavfsizligi. Korxona xavfsizligiga tahdidlar. Korxona iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash. Korxona (firma) faoliyatining asosiy maqsadi. Tadbirkor faoliyatining muvaffaqiyati omillari. Ichki tahdidlar (endogen). Tashqi tahdidlar (ekzogen). Xalqaro tahdidlar. Milliy tahdidlar.
M8	Xo'jalik faoliyatining pul-moliya sohasidagi iqtisodiy xavfsizlik Moliya muassasalarining iqtisodiy manfaatlari. Moliyaviy oqimlarga tahdidlar. Moliyaviy resurslarni maqsadli yo'naltirish. Moliyaviy muassasalar barqarorligini ta'minlash. Kapital “qochishi” tushunchasi va

	uning iqtisodiy mohiyati. Pul muomalasi sohasidagi iqtisodiy tahdidlar. Pul tizimi komponentlari. Moliya, pul-kredit tizimida iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash dastaklari. Pul muomalasini mustahkamlash. Banklar xavfsizligini ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari. Inflyatsiyani "jilovlash". Chet el kapitalini jal etish.
M9	Sanoat tarmoqlarida iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash Energetika xavfsizligi va uni ta'minlash yo'nalishlari. Elektr energiyasini barqaror rivojlantirish istiqbollari. Oziq-ovqat xavfsizligining iqtisodiy ahamiyati va uni ta'minlash muammolari. Qayta tiklanuvchi energiyaga o'tish. Aholining muhim kundalik iste'mol tovarlariga bo'lgan talabi va uni qondirish. Aholining oziq-ovqat mahsulotlariga bo'lgan talabini ta'minlovchi asosiy tarmoqlar.
M10	Axborot xavfsizligini ta'minlashning o'ziga xos xususiyatlari Xizmatlar bozori va uning xavfsizligini ta'minlash. Biznes-razvedka va uning turlari. Biznes-razvedka qo'llaniladigan sohalar va uning afzalliklari. Benchmarking jarayonlari va natijalari. Strategik benchmarking. Axborot xavfsizligining mohiyati va unga tahdidlar. Axborot resurslariga tahdidlar. Axborot xavfsizligiga tahdid obyektlari. Axborot xuruji. Axborot quroli. Axborot xavfsizligini ta'minlash mexanizmi. Axborot xavfsizligini ta'minlash yo'nalishlari. Axborotni himoyalash davlat tizimi.
M11	Xufyona iqtisodiyot va korrupsiyaga qarshi kurash Xufyona iqtisodiyotning mazmuni. Xufyona iqtisodiyotning ta'rifi. Xufyona iqtisodiyotning vujudga kelish sabablari. Xufyona iqtisodiyot doirasida amalga oshiriladigan operatsiyalar. Xufyona iqtisodiyot sektorlari. Kriminal, ya'ni jinoy xufyona iqtisodiyot. Kuzatilgan xufyona iqtisodiyot. Noqonuniy ishlab chiqarish. Fiktiv iqtisodiyot. Xufyona iste'mol. Korrupsiya haqida tushuncha. Xufyona iqtisodiyotga qarshi kurash usullari. Indikatorlar uslub. Yengil modelashtrish uslub. Xufyona iqtisodiyotga nisbatan huquqiy chora-tadbirlarni amalga oshirish. Noqonuniy biznes va tadbirkorlikni oldini olish. Yolg'on tadbirkorlikka qarshi kurash. Korrupsiya va jinoy xufyona iqtisodiyotga qarshi kurash. Korrupsiyaga qarshi kurash strategiyasi.
M12	O'zbekistonda korrupsiyaga qarshi kurashning qonuniy va me'yoriy asoslari Korrupsiyaning vujudga kelish sabablari va iqtisodiy oqibatlari. O'zbekistonda korrupsiyaga qarshi kurashning qonuniy asoslari. Korrupsiyaga qarshi kurashda xalqaro hamkorlikning me'yoriy-huquqiy jihatlari. Korrupsiyani jilovlash vositalari. Korrupsiyaviy qilmishlar va ularga qarshi kurashish. Korrupsiyaga qarshi kurashda nohukumat xalqaro tashkilotlarning o'zmi. Korrupsiyaning namoyon bo'lish shakllari.
M13	Mintaqa iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash Mintaqa tushunchasi. Mintaqa iqtisodiyoti va mintaqaviy siyosat. Mintaqalarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi. Davlatning mintaqaviy

	siyosati. Mintaqaviy (hududiy) takror ishlab chiqarish jarayonlarini tartibga solish usullari. Mintaqa iqtisodiy xavfsizligi. Mintaqaviy xavfsizlik tushunchasi. Mintaqaviy xavfsizlik tarkibi. Mintaqadagi iqtisodiy xavfsizlik idikatorlari. Mintaqa iqtisodiy xavfsizligi obyektlari. Mintaqa xavfsizligiga tahdidlar. Mintaqa iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash yo'nalishlari. Mintaqa iqtisodiyotining raqobatbardoshligini baholash. Mintaqa xavfsizligini baholash ko'rsatkichlari. Mintaqa iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash mexanizmi. Mintaqa iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash dasturini ishlab chiqish.
M14	Mamlakatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash Jahon iqtisodiy tizimida milliy iqtisodiyotning tutgan o'zmi. Mamlakatimiz tashqi iqtisodiy siyosati tamoyillari. Iqtisodiyotning ochiqlikni ta'minlash. Tashqi iqtisodiy faoliyatni erkinlashtirish. Mamlakat iqtisodiy manfaatlarini himoya qilish. Mamlakat iqtisodiy manfaatlarini himoya qilish va xavfsizligini ta'minlashda davlatning vazifalari. Mamlakat xavfsizligini ta'minlashni boshqarish tizimi. Mamlakatning ichki iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash. Mamlakatning ichki iqtisodiy xavfsizligiga tahdidlar. Ijtimoiy-iqtisodiy tahdidlar.
M15	Tashqi iqtisodiy xavfsizlik va mamlakat raqobatbardoshligini ta'minlash Tashqi iqtisodiy faoliyat haqida tushuncha. Milliy manfaatlariga tahdidlar. Tashqi iqtisodiy faoliyat yo'nalishlari. To'lov balansi haqida tushuncha. Jahon xo'jalik tizimiga integratsiyalashuv jarayonlari. Mamlakatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda bojxona organlarining o'zmi. Xorijiy investitsiyalarni jalb etish bilan bog'liq xavfsizlik. Mamlakatning raqobatbardoshligi tushunchasi. Iqtisodiyot raqobatbardoshligini ta'minlash yo'llari. Xalqaro iqtisodiy tashkilotlarda milliy manfaatlarini himoyalash. Mamlakatning xalqaro savdo tizimiga integratsiyalashuvi. Barqaror iqtisodiy o'sish va xavfsizlikni ta'minlash jarayonlari.
M16	Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda innovatsiyalar omili Innovatsiyaning ijtimoiy-iqtisodiy mazmuni. Innovatsion tavakkallarni o'lchashlar. Davlatning innovatsion siyosati va iqtisodiy xavfsizlik.
III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: seminar (S)	
A1	Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi. "Iqtisodiy xavfsizlik" faniga kirish, iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati va tarkibiy elementlari
A2	Iqtisodiy xavfsizlik shakllari va asosiy ko'rsatkichlar
A3	Iqtisodiy xavfsizlikka tahdidlar
A4	Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash mexanizmi
A5	Shaxs iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash muammolari
A6	Aholi turmush darajasi iqtisodiy xavfsizlikning ijtimoiy indikator sifatida

A7	Korxona (firma)ning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash
A8	Xo'jalik faoliyatining pul-moliya sohasidagi iqtisodiy xavfsizlik
A9	Sanoat tarmoqlarida iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash
A10	Axborot xavfsizligini ta'minlashning o'ziga xos xususiyatlari
A11	Xufiyona iqtisodiyot va korrupsiyaga qarshi kurash
A12	O'zbekistonda korrupsiyaga qarshi kurashning qonuniy va me'yoriy asoslari
A13	Mintaqa iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash
A14	Mamlakatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash
A15	Tashqi iqtisodiy xavfsizlik va mamlakat raqobatbardoshligini ta'minlash
A16	Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda innovatsiyalar omili

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular

“Iqtisodiy xavfsizlik” fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarning kalendar tematik rejasini

№	Mustaqil ta'lim mavzulari
1.	Iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati, asosiy ko'rsatkichlari, tahdidlar
2.	“Iqtisodiy xavfsizlik” faniga kirish, iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati va tarkibiy elementlari
3.	Iqtisodiy xavfsizlik shakllari va asosiy ko'rsatkichlar
4.	Iqtisodiy xavfsizlikka tahdidlar
5.	Iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash mexanizmi
6.	Shaxs iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash muammolari
7.	Aholi turmush darajasi iqtisodiy xavfsizlikning ijtimoiy indikator sifatida
8.	Korxona (firma)ning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash
9.	Xo'jalik faoliyatining pul-moliya sohasidagi iqtisodiy xavfsizlik
10.	Sanoat tarmoqlarida iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash
11.	Axborot xavfsizligini ta'minlashning o'ziga xos xususiyatlari
12.	Xufiyona iqtisodiyot va korrupsiyaga qarshi kurash
13.	O'zbekistonda korrupsiyaga qarshi kurashning qonuniy va me'yoriy asoslari
14.	Mintaqa iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash
15.	Mamlakatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash
“Iqtisodiy xavfsizlik” fani bo'yicha mustaqil ta'lim mavzulari uning mazmunini yoritish maqsadida tanlangan va talabada shu haqida bilim ko'nikmasini shakllantirish nazarda tutilgan. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi. Mazkur vazifalarni yaxshiroq tasavvur qilish va amalga oshirishda ushbu fan ham ma'lum hissa qo'shadi, deb	

o'ylaymiz. Shundan kelib chiqqan holda fan vazifasi aniqlangan: oliy ta'lim standartlari va o'quv dasturlari talablariga muvofiq talabalar, o'quvchilarda tadbirkorlikning mohiyati, ahamiyati va roli, belgilari va tamoyillari, ijtimoiy, huquqiy, tashkiliy, moddiy, moliyaviy, insoniy, boshqarish, marketing, tahliliy asoslari to'g'risida bilimlar tizimini shakllantirish; O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirish va qo'llab-quvvatlash siyosati, amaliyoti, muammolari va istiqbollari to'g'risida tasavvur hosil qilish; tadbirkorlik faoliyatini tashkil etish va amalga oshirish ko'nikmalarini shakllantirishdir. Shu mazmunda MT da nazarda tutilgan mavzular haqida talabalar qay tarzda o'zlashtirish, bilim ko'nikmasiga ega bo'lish to'g'risida talabalar qay tarzda o'zlashtirish, bilim ko'nikmasiga ega bo'lish mexanizmi fanning sillabusida ochib beriladi.

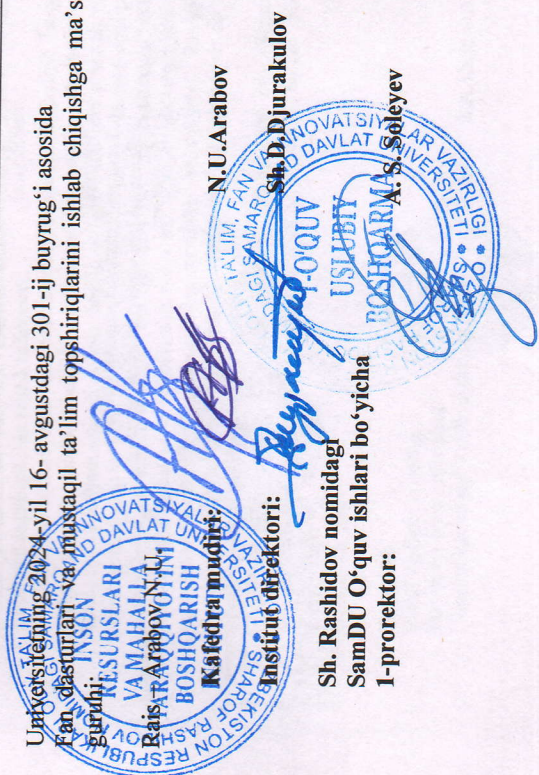
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • nazariy va amaliy muammolarni hal qilish uchun asosiy ilmiy va nazariy bilimlarni qo'llash; • iqtisodiy xavfsizlik tizimini ishlab chiqish; • oziq ovqat mahsulotlari ishlab chiqarishini diversifikatsiyalash; • iqtisodiyotdagi tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirishda xorijiy kapitalning o'rni masalalari bo'yicha tadqiqotlarning tizimli tahlil metodlarini qo'llash bo'yicha <i>tasavvur va bilimga ega bo'lishi</i>; • iqtisodiy xavfsizlikka tahdidlar tahlil qilish; • aholi turmush darajasi iqtisodiy xavfsizlikning ijtimoiy indikatoriga ega bo'lish; • muammoni hal qilishda fanlararo yondashuvga ega bo'lish; • axborot xavfsizligini ta'minlashning o'ziga xos xususiyatlari bilan bog'liq bo'lgan <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; • korxonaning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash; • O'zbekistonda korrupsiyaga qarshi kurashning qonuniy va me'yoriy asoslarini ishlab chiqish; • xufiyona iqtisodiyot va korrupsiyaga qarshi kurash uchun analitik materiallarni tayyorlash <i>malakasiga ega bo'lishi kerak</i>.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • <i>munozara</i>; • <i>o'z-o'zini nazorat</i>; • “Aqliy hujum”; • “Muammo”; • Krossvord

	- Annogrammalar - Ko'chma dars mashg'ulotlari
5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy nazorat shakllari, hamda mustaqil ta'limda berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

6. ASOSIY ADABIYOTLAR: 1. I.S.Xotamov, M.K.Olimov, A.J.Ismoilov "Iqtisodiy xavfsizlik" O'quv qo'llanma. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2019 yil, 200 bet. 2. Abulkasimov X.P. Davlatning iqtisodiy xavfsizligi. O'quv qo'llanma. –T.: Akademiya, 2012 3. Мокроносов А.Г., Маврина И.Н. Конкуренция и конкурентоспособность. Учебное пособие. – Екатеринбург: Издательство Уральского университета, 2014. – 336 с 4. Лагов Ю.В., Ковалёв С.Н. Теневая экономика: Учебное пособие., проф. Г.М.Казахмедова. –М.: Норма, - 336. QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR: 1. "2022-2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni. 2. "O'zbekiston-2030" strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi Farmoni. 3. Sharifxo'jayev M., Abdullayev Yo. Menejment. Darslik. T: "Mehnat", 2002. 4. Abdurahmonov Q.X. Mehnat iqtisodiyoti (nazariya va amaliyot). –Toshkent: "Mehnat", 2004. AXBOROT MANBALARI: 1. https://president.uz/uz – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti 2. https://senat.uz/ – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti 3. https://parliament.gov.uz/ – O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasining rasmiy veb-sayti 4. https://gov.uz – O'zbekiston Respublikasi Hukumat rasmiy portal 5. https://www.imv.uz/ – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining rasmiy veb-sayti 6. https://mehnat.uz/ – O'zbekiston Respublikasi Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligining rasmiy veb-sayti 7. https://gov.uz/en/miit – O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va	

	savdo vazirligining rasmiy veb-sayti 8. www.stat.uz – O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining rasmiy-veb-sayti. 9. https://soliq.uz/ – O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Soliq qo'mitasining rasmiy veb-sayti 10. https://www.bojxona.uz/uz/ – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining huzuridagi Bojxona qo'mitasining rasmiy veb-sayti 11. https://www.lex.uz/uz/ – O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligining qonunchilik hujjatlari elektron bazasi.
7.	Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024-yil 30-avgust kuni 03-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: B.S.Boltayev – Sharof Rashidov nomidagi SamDU, "Inson resurslarini boshqarish" kafedrasining o'qituvchisi, i.f.f.d. Taqrizchilar: X.A.Karjavova – SamDU, «Raqamli iqtisodiyot» kafedrasining dotsenti, PhD +998 91 524 87 87 Sultonov Sh. – SamISI, "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrasining mudiri, i.f.n., dotsent. +998 99 025 45 07
9.	

Universitetning 2024-yil 16-avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida
 Fan dasturlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqishga ma'sul ishchi
 guruhi: **INSON RESURSLARI VA MAHALLA IKTISODIYOTI**
Rais: Arabov N.U.
Boshqarish: Kafedra mudiri: Institut direktori:
N.U.Arabov
Sh.D.Djurakulov
Sh. Rashidov nomidagi SamDU O'quv ishlari bo'yicha 1-proroktor:

28/8

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti "Inson resurslarini boshqarish" kafedrasida o'qituvchisi, PhD B.S. Boltayevning "Iqtisodiy xavfsizlik" faniga tayyorlagan fan dasturiga

TAQRIZ

Mamlakat iqtisodiyotini turli tahdidlardan himoya qilish, jamiyat hayot faoliyatining bir qancha sohalarida kechadigan jarayonlarni, shu jumladan korruptsiya va xufyona iqtisodiyot bilan bog'liq bo'lgan masalalarni o'rganish va ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalarni ishlab chiqish, chora-tadbirlarni amalga oshirish orqali xavfsizlikni ta'minlash hozirgi sharoitlarda muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa global jahon iqtisodiyotida hali – beri saqlanib qolayotgan jiddiy muammolar sharoitida ushbu masalalarning dolzarbligi yanada ortadi. Bunday sharoitda mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash, unga bo'ladigan turli tahdidlarni oldini olish masalasi yuzaga keladi.

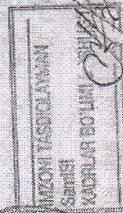
"Iqtisodiy xavfsizlik" fanini o'rganishning asosiy vazifalariga: mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash va uning o'ziga xos xususiyatlarini o'rganish, mamlakat iqtisodiy xavfsizligiga ta'sir etuvchi ichki va tashqi tahdidlarni aniqlash, respublika iqtisodiyoti taraqqiyotining xarakterli xususiyatlarini o'rganish va rivojlanish istiqbollari belgilash, xufyona iqtisodiyot va korruptsiyaga qarshi kurashish yo'llarini belgilash, iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashning xorij tajribasini o'rganish va mamlakatimiz sharoitiga mos keladigan jihatlarni qo'llash va boshqalar kiradi.

Shularni inobatga olib, "Iqtisodiy xavfsizlik" fani yuzasidan tayyorlangan fan dasturi talabalarga yuqori darajada bilim olishiga ko'makchi bo'ladi deb hisoblayman.

Taqriza:

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
"Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrasida mudiri,
i.f.n., dotsent

Sh. Sultanov

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti "Inson resurslarini boshqarish" kafedrasida o'qituvchisi, PhD B.S. Boltayevning "Iqtisodiy xavfsizlik" faniga tayyorlagan fan dasturiga

TAQRIZ

Iqtisodiy xavfsizlik bu mamlakat iqtisodiyotining asosiy himoya tuzumi bo'lib, bu tuzim davlatni tasdiq va ichki iqtisodiy xavf-xatarlarni ko'ra bilish va shu xatarlardan himoyalash yo'llarini o'rganadi. Iqtisodiy xavfsizlik rivojlanayotgan yoki rivojlanmagan, umuman davlatning qanaqa holatidagiga qaramasdan har bir davlatning burqarorligi, iqtisodiy o'sishini himoyalashi uchun eng muhim tuzim hisoblanadi.

Iqtisodiy xavfsizlik milliy iqtisodiyot darajasida makroiqtisodiy kategoriya va muayyan mamlakat milliy iqtisodiyotini tavsiflaydi, bozor tuzimida xatar borligidan va bundan hatto milliy iqtisodiyot ham xoli bo'lmashini, undan saqlanish zarurligini bildiradi.

Iqtisodiyot globallashgan, eksport va importning milliy iqtisodiyotga ta'siri kuchaygan sharoitda iqtisodiy xavfsizlikni o'z ishlab chiqarishi bilan ta'minlab bo'lmaydi. Shunday sharoitda eksport-import aloqalarining muntazamligini strategik sherikchilik asosida ta'minlash mamlakat iqtisodiyoti xavfsizligini kafolatlaydi.

Mamlakatimizda turli xil iqtisodiy tahdidlarga qarshi chora-tadbirlar, islohotlarni amalga oshirish, modernizatsiya va diversifikatsiya jarayonlarini yanada jadallashtirish natijasida mamlakatimizda barqaror iqtisodiy o'sish sur'atlarini saqlab qolishga erishib kelinmoqda.

Mamlakat iqtisodiyotini turli tahdidlardan himoya qilish, jamiyat hayot faoliyatining bir qancha sohalarida kechadigan jarayonlarni, shu jumladan korruptsiya va xufyona iqtisodiyot bilan bog'liq bo'lgan masalalarni o'rganish va ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalarni ishlab chiqish, chora-tadbirlarni amalga oshirish orqali xavfsizlikni ta'minlash hozirgi sharoitlarda muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa global jahon iqtisodiyotida hali – beri saqlanib qolayotgan jiddiy muammolar sharoitida ushbu masalalarning dolzarbligi yanada ortadi. Bunday sharoitda mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash, unga bo'ladigan turli tahdidlarni oldini olish masalasi yuzaga keladi.

Shularni inobatga olib, "Iqtisodiy xavfsizlik" fani yuzasidan tayyorlangan fan dasturi talabalarga yuqori darajada bilim olishiga ko'makchi bo'ladi deb hisoblayman.

Taqriza:

Sharof Rashidov nomidagi
Samarqand davlat universiteti
"Raqamli iqtisodiyot" kafedrasida dotsenti, PhD

X.A. Karjavova

